

Mál nr. 217/2024

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys. Sveitarfélag.

Gögn.

1. Málskot móttakið 10. júní 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 26. júní 2024.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 11. júlí 2024.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 23. júlí 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M hafi, í starfi sínu sem sérkennari hjá tilteknum skóla sem rekinn er af X, fallið aftur fyrir sig af skrifborðsstól og hlotið af því líkamstjón. Atvikið átti sér stað hinn 8. október 2019 í svokölluðu tómstundaherbergi í sérskóla sem felur í sér tímabundið skólaúrræði fyrir börn og unglinga sem eiga í alvarlegum geðrænum, félagslegum eða hegðunarerfiðleikum. Í málskoti er atvikum lýst þannig að bak skrifstofustólsins hafi gefið sig vegna þess að nemandi í skólanum hafi skrúfað skrúfu stólsins lausa með þeim afleiðingum að bak hans gaf sig.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á líkamstjóni hans í greint sinn og vísar til þess að X beri ábyrgð á því að starfsmenn þess búi við hættulausa og viðunandi starfsaðstöðu, sérstaklega þurfi að tryggja öryggi gagnvart nemendum með hegðunar- og þroskavandamál. M telur X bera stranga ábyrgð sem vinnuveitanda auk þess sem vísað er til gr. 7.6.1 í kjarasamningi M þar sem kemur fram að starfsmaður sem sinni einstaklingi sem að takmörkuðu eða engu leyti getur borið ábyrgð á gerðum sínum eigi rétt á að beina skaðabótakröfu að launagreiðanda. M telur slíka ábyrgð falla undir gildissvið ábyrgðartryggingar X hjá V þar sem komi þar fram í 4. gr. vátryggingarskilmála að tryggingin bæti líkamstjón vegna skaðabótaábyrgðar sem fellur á vátryggðan „...samkvæmt íslenskum lögum.“ M telur ekki vafa leika á því að skaðabótaábyrgð skv. íslenskum lögum sé til staðar í málinu. M bendir auk þess á að ekki hafi nokkuð komið fram í málinu sem bendi til þess að M sjálfur hafi sýnt aðgæsluleysi sem geti leitt til skerðingar eða brottfalls bótaréttar til hans og að orsakatengsl séu milli tjónsatviks og þeirra einkenna sem M hefur vegna slyssins.

V hefur hafnað bótaskyldu og telur ekki sýnt að starfsfólk skóla X hafi vitað eða mátt gera ráð fyrir því að nemandi losaði skrúfu úr stól þeim sem M settist hinn 8. október 2019. Einnig bendir V á að M hafi ekki tilkynnt yfirmönnum sínum um atvikið fyrr en rúm einu ári eftir að það átti sér stað. Þá hafi verið unnin svokölluð atvikaskráning og slysið tilkynnt til Vinnueftirlitsins í kjölfarið. V bendir aukinheldur á að þar sem M hafi ekki látið sína yfirmenn vita af atvikinu fyrr en haustið 2020 sé ekki ljóst um hvað stól sé að ræða og þannig ómögulegt að bera um ástand stólsins við slysið eða gerð hans að öðru leyti. V telur að M beri að sanna að slys hans megi rekja til háttsemi samstarfsmanna M eða annara atvika sem X geti borið skaðabótaábyrgð á. V telur að ekki hafi verið sýnt fram á að hætta gæti verið af því að nota hefðbundin húsbúnað, eins og stóla, í húsnæði skólans sem M vann við og ekki sýnt að hægt hefði verið að koma í veg fyrir slysið með góðum hætti. Auk þess liggi ekki fyrir að um vanbúin húsbúnað hafi verið að ræða. V telur auk þess að gildissvið ábyrgðartryggingar X hjá V nái ekki til skaðabótaábyrgðar sem tilgreind sé í gr. 7.6.1 í kjarasamningi Félags grunnskólakennara. Ekkert komi fram um slíka vernd í vátryggingarsamningi, hvorki í vátryggingarskirteini né vátryggingarskilmálum.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að skólastjórnendum hafi mátt vera ljóst um hvaða stól var að ræða á tjónsdegi þar sem atvikið hafi verið skráð í dagbók skólans og dagbók nemandans hjá skólanum af hálfu samkennara M. Þannig hafi verið hægt að tilkynna um slysið til viðeigandi yfirvalda, en stjórnendur X hafi ekki sinnt því. M vísar til dóms Landsréttar í máli nr. 291/2022 og telur að leggja verði staðhæfingar M um aðstæður og orsakir slyssins til grundvallar. Einnig ítrekar M tilvísun sína til gr. 7.6.1 í kjarasamningi Félags grunnskólakennara þar sem segi að M geti skv. því

ákvæði beint skaðabótakröfu að launagreiðanda ef sá sem ber ábyrgð á líkamstjóni sé einstaklingur sem að takmörkuðu eða jafnvel engu leyti getur borið ábyrgð á gerðum sínum. Einnig vísar M til 1. mgr. 57. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 þar sem fram komi að réttindi og skyldur starfsmanna sveitarfélaga fari eftir ákvæðum kjarasamninga hverju sinni. M vísar auk þessa til þess að ákvæði í váttryggingarskilmálum V um frjálsa ábyrgðartryggingu segi að tryggingin bæti tjón vegna skaðabótaábyrgðar tryggðs sem falli á hann skv. íslenskum lögum. Þannig hljóti ákvæði kjarasamningsins með stoð í 1. mgr. 57. gr. sveitarstjórnarlaga að falla undir skaðabótaábyrgð skv. íslenskum lögum. Einnig vísar M til þess að starfsemi sem eigi sér stað í skólanum sem M starfaði við á tjónsdegi feli í sér meiri hættu fyrir starfsfólk en starfsemi annarra grunnskóla þar sem börn við þennan skóla glími við alvarlega geðræna-, hegðunar- eða félagslega erfiðleika. Þannig hvíli ríkari ábyrgð á X að gæta að öryggi starfsmanna. Einnig vísar M til verklagsreglna sem giltu í skólanum um að nemendur hans ættu ekki undir neinum kringumstæðum að vera eftirlitslausir heldur alltaf í fylgd stuðningsfulltrúa. Þannig megi álykta að stuðningsfulltrúi þess drengs sem skrúfaði bakið laust á stólnum sem M settist í hafi ekki sinnt því eftirliti sem hann átti að sinna. M skorar auk þess á V að leggja fram afrit af verklagsreglum sem lúta að eftirliti og stuðningi við nemendur skólans og að þeim hafi verið fylgt á tjónsdegi

Í viðbótarathugasemdum V segir að skráning í dagbók um daglega starfsemi og einstaka nemendur verði ekki jafnað við slysatilkynning starfsmanns til yfirmanns og því hafnað að dómur Landsréttar í máli nr. 291/2022 geti í þessu máli haft fordæmisgildi. Einnig vísar V til þess að skaðabótaskylda skv. kjarasamningi veiti kjarasamningum ekki lagagildi, þó lagagrundvöllur sé fyrir kjarasamningsgerðinni sjálfri. Ennig ítrekar V að gildissvið ábyrgðartryggingar X nái til skaðabótaskyldu að íslenskum lögum en ekki kjarasamningsákvæðisins. V telur að M verði sjálfur að bera hallann af því að hafa ekki látið vita fyrir um afleiðingar tjónsatviks og þannig rýrt rannsóknarmöguleika.

Álit.

Ágreiningur málsins er í fyrsta lagi hvort X ber skaðabótaábyrgð skv. íslenskum lögum á líkamstjóni því sem M hlaut við að detta af stól hinn 8. október 2019 við vinnu sína í grunnskóla á vegum X. Til þess að til skaðabótaábyrgðar skv. íslenskum lögum stofnist í þessu máli þarf að sýna fram á að X beri skaðabótaábyrgð á grundvelli bótareglna skaðabótaréttar, t.d. svokallaðrar sakarreglu eða reglunnar um vinnuveitendaábyrgð. Báðar reglurnar byggja á því að sýnt sé að starfsmenn X hafi sýnt saknæma háttsemi sem leitt hafi til líkamstjóns M. Í tengslum við þetta er einnig ágreiningur um hvort rannsókn á tildrögum slyssins hafi verið ófullnægjandi af hálfu X og hvort vitneskja um slysið eftir það hafi kallað á önnur viðbrögð en viðhöfð voru. Hvað það varðar verður ekki séð með skýrum hætti að ágreiningur sé um málsatvik hvað það varðar að M hafi dottið af stól þar sem bak stólsins hafi verið laust. Því hefur ekki verið sérstaklega mótmælt að líklega hafi verið um tiltekinn nemanda að ræða. Ekkert í málsatvikum gefur sérstaklega til kynna að stóllinn hafi verið vanbúinn og enn síður að vitneskja um slíkt hafi legið fyrir hjá samstarfsmönnum M eða stjórnendum áður en slysið varð. Ekki verður heldur séð af gögnum málsins að brögð hafi verið að því áður að nemendur losuðu stólbök eða sérstök ástæða til að ætla að búast mætti við því þannig að sérstakar varúðarráðstafanir hefði átt að gera. Ekki verður heldur ályktað af gögnum málsins að atvik sem þessi hafi ítrekað komið upp í tilgreindum skóla eða að eftirliti með nemendum hafi verið ábótavant. Verður því ekki talið sannað að slys M verði rakið til skaðabótaábyrgðar X.

Í öðru lagi er ágreiningur um hvort gildissvið ábyrgðartryggingar X hjá V nái til skaðabótaábyrgðar sem byggist á ákvæði 7.6.1 í kjarasamningi sem gildi um störf M hjá X. Ljóst er af því ákvæði að það byggir ekki á skaðabótareglum skv. íslenskum lögum heldur er sérstök bótaregla í kjarasamningnum sem gengur lengra en hefðbundnar skaðabótareglur. Skilyrði slíkrar bótareglu er að tjón sé rakið til einstaklinga sem ekki geta borið ábyrgð á gerðum sínum. Engin gögn í málinu sýna að þannig hafi verið ástatt um tjónvald. Verður auk þess ekki séð af gögnum málsins að X hafi getað keypt vernd vegna skuldbindinga X skv. kjarasamningnum á grundvelli víðtækra bótareglna með hefðbundnum váttryggingarskilmálum frjálsrar ábyrgðartryggingar hjá V. Ekki verður heldur séð að V hafi váttryggt þá áhættu sérstaklega með öðrum hætti í váttryggingarsamningi, t.d. ákvæði í váttryggingarskírteini.

Af þessu leiðir að ekki hefur verið sýnt fram á að X beri skaðabótaábyrgð á líkamstjóni M og réttur til greiðslu úr ábyrgðartryggingu X hjá V er því ekki fyrir hendi.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 22. ágúst 2024.
rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Jóhann T. Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir